

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ

Герасименко Ю.В.

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри аграрного менеджменту,
Вінницький національний аграрний університет*

ГЛОБАЛЬНИЙ ДОГОВІР ООН ЯК ПЛАТФОРМА СТАНОВЛЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ВІДПОВІДАЛЬНИХ ВІДНОСИН У БІЗНЕСІ

Сучасні трансформаційні процеси в економіці України викликали необхідність пошуку дієвого інструментарію підвищення конкурентоспроможності продукції та ділової репутації підприємств на міжнародному ринку. В контексті ж глобалізації, продовольчої безпеки, стандартизації, екологічної безпеки, захисту прав людей та інших складових сталого розвитку суспільства, одним із таких інструментів виступає соціальна відповідальність бізнесу.

Ціллю публікації є висвітлення принципів Глобального договору ООН як теоретичної підвалини трансформаційних процесів у бізнесі.

Одним із значущих світових орієнтирів у розвитку соціально-відповідального бізнесу стала міжнародна ініціатива ООН – Глобальний договір (The Global Compact), започаткована генеральним секретарем ООН Кофі Аннаном. У своєму виступі на всесвітньому економічному форумі у 1999 р. він закликав лідерів бізнес-кіл приєднатися до розв'язання глобальних проблем цивілізації. І для тих компаній, які вирішили підтримувати ідею впровадження соціально-відповідальних відносин у сфері бізнесу і вирішення проблем, які постають у зв'язку з глобалізацією, першочерговим кроком може стати підписання Глобального договору ООН. Даний договір пропонує діловим колам прийняти, підтримувати і втілювати в життя, в межах своїх сфер впливу, набір базових цінностей в області прав людини, стандартів праці, охорони навколишнього середовища і боротьби з корупцією (таблиця 1).

Таблиця 1

Десять принципів Глобального договору ООН

Права людини	1.	Ділові кола повинні підтримувати та поважати дотримання прав людини, проголошених міжнародним співтовариством
	2.	Ділові кола повинні забезпечити власну непричетність до порушень прав людини
Трудові відносини	3.	Ділові кола повинні підтримувати свободу асоціацій та на практиці визнавати право на укладення колективних угод
	4.	Ділові кола повинні виступати за викорінення всіх форм примусової праці
	5.	Ділові кола повинні сприяти повному зникненню дитячої праці
	6.	Ділові кола повинні виступати за ліквідацію дискримінації у сфері зайнятості та працевлаштування
Захист навколишнього середовища	7.	Ділові кола повинні дотримуватись превентивного підходу до вирішення екологічних проблем
	8.	Ділові кола повинні здійснювати ініціативи, спрямовані на підвищення відповідальності за стан навколишнього середовища
	9.	Ділові кола повинні сприяти розвитку та поширенню екологічно безпечних технологій
Антикорупційний принцип	10.	Ділові кола повинні протидіяти будь-яким формам корупції, включаючи здирництво і хабарництво

Джерело: [1]

Десять принципів Глобального до говору ООН були прийняті на основі узагальнення наступних документів:

- Загальної декларації прав людини;
- Декларації Міжнародної організації праці щодо основних принципів та прав у сфері праці;
- Ріо-де-Жанерської декларації з навколишнього середовища та розвитку;
- Конвенції ООН з протидії корупції.

Поряд з цим, Глобальний договір не передбачає якогось «нагляду» чи суворой оцінки діяльності компаній. Він базується

виключно на добровільних ініціативах бізнесу щодо інтеграції десяти універсальних принципів у ділову стратегію, корпоративну культуру та свою повсякденну практику. Єдиною вимогою до членів є публікація щорічного повідомлення (звіту) про прогрес, що був досягнутий в рамках виконання принципів Глобального договору [1]. Основою ж такої діяльності може бути лише усвідомлений власний інтерес представників бізнес-кіл, які розуміють, що не потрібно, як стверджує народна приказка, «пиляти гілку на якій сидиш» [2]. Таким чином, утворюється нове бізнес середовище, яке, не порушуючи принципів конкуренції, сприяє сталому розвитку, прозорій діяльності, публічній звітності.

Глобальний договір ООН є найбільшою ініціативою у сфері соціальної відповідальності, яка об'єднує біля 10000 учасників зі 130 країн світу. Передусім компанії, але також громадські організації, профспілки, асоціації роботодавців, приєднуючись до ініціативи, беруть зобов'язання дотримуватись 10 принципів етичної поведінки в сфері прав людини, трудових відносин, охорони довкілля та протидії корупції.

В Україні близько 200 компаній та організацій стали підписантами Глобального договору [1], а серед них і деякі представники агропромислової сфери: ТОВ СП «Нібулон» [<http://www.nibulon.com>], ТОВ фірма «Астарта-Київ» [<http://www.astartakiev.com>] та інші. До того ж 30-го жовтня 2013 Мережа Глобального договору в Україні завершила перехід до нової організаційної форми, а саме громадської спілки. Засновниками спілки «Мережа Глобального договору України» стали компанія ЕУ та Федерація роботодавців України, спілка відкрита для членства як теперішніх, так і майбутніх підписантів міжнародної ініціативи Глобального договору [3].

Переваги, які мають учасники-підписанти Глобального договору ООН [1]:

- втілення соціальної відповідальності свідомо та ефективними шляхами;
- досягнення більш розвиненої та сильної структури в середині компанії;
- є частиною нової культури в контексті міжнародного бізнесу;
- мають статус партнера, якого обирають найвідоміші корпорації;
- мінімізують ризики менеджменту превентивними методами;

– мають можливості отримати доступ до ресурсів ООН щодо розвитку та посилення мотивації співробітників та продуктивності в цілому.

Незаперечним є той факт, що «міжнародна філософія ведення бізнесу» є міцною теоретичною підваленою трансформаційних процесів. Але виникає питання іншого характеру: чи готові українські підприємці «вживлювати» їх у професійну діяльність? Відповідь на нього потрібно шукати у ментальності українців, їх морально-етичних цінностях, їх згуртованості щодо формування соціально-відповідального світогляду, їх бажанні залишити своїм нащадкам стабільний соціально-економічний та екологічний простір. При відсутності даних критеріїв неможлива якісна трансформація економічних процесів, в т. числі й в АПК, а проголошення України як повноправного партнера світової спільноти призведе лише до формалізації міжнародних стандартів на агропромисловому ринку, зміцнення тягаря «безглуздої» бюрократії та самообману. Саме тому, перш за все, необхідно здійснити внутрішньо-особистісну трансформацію світогляду не тільки представників підприємницьких та владно-державних структур, але й української нації в цілому.

Список використаних джерел:

1. Глобальний договір ООН. – [Електронний ресурс] // Українська мережа Глобального договору ООН. – Режим доступу: <http://www.globalcompact.org.ua>
2. Герасименко Ю.В. Побудова діяльності підприємств АПК на основі концепції соціальної відповідальності бізнесу / Ю.В. Герасименко // Збірник наукових праць Вінницького національного аграрного університету. Серія: економічні науки. – Вінниця, 2012. – №1(56). – Т.3. – С. 42-48
3. Мережа Глобального договору ООН в Україні змінює організаційну форму. – [Електронний ресурс] // ООН в Україні. – Режим доступу: <http://www.un.org.ua>